

Š i f r a k a n d i d a t a :

Državni izpitni center

M 1 0 1 5 3 1 1 1

SPOMLADANSKI IZPITNI ROK

FILOZOFIJA

≡ Izpitna pola 1 ≡

Sreda, 2. junij 2010 / 120 minut

*Dovoljeno gradivo in pripomočki:
Kandidat prinese nalivno pero ali kemični svinčnik.
Kandidat dobi dva konceptna lista in dva ocenjevalna obrazca.*

SPLOŠNA MATURA

NAVODILA KANDIDATU

Pazljivo preberite ta navodila.

Ne odpirajte izpitne pole in ne začinjajte reševati naloge, dokler vam nadzorni učitelj tega ne dovoli.

Prilepite kodo oziroma vpišite svojo šifro (v okvirček desno zgoraj na tej strani in na ocenjevalna obrazca). Svojo šifro vpišite tudi na konceptna lista.

Izpitna pola vsebuje 15 esejskih naslovov, od katerih izberite enega. Esej naj obsega najmanj 600 besed. Število točk, ki jih lahko dosežete, je 22.

Pišite **v izpitno polo** z nalivnim peresom ali s kemičnim svinčnikom. Pred esej prepisite številko in naslov eseja, ki ste ga izbrali. Pišite čitljivo. Če se zmotite, napačno besedo ali poved prečrtajte in jo zapišite na novo. Nečitljivo besedilo bo ocenjeno z nič (0) točkami. Osnutek eseja pišite na konceptna lista. Osnutek se ne upošteva pri ocenjevanju.

Zaupajte vase in v svoje zmožnosti. Želimo vam veliko uspeha.

Ta pola ima 12 strani, od tega 3 prazne.

Prazna stran

OBRNITE LIST.

NAVODILA ZA PISANJE ESEJA

Izmed 15 filozofskih naslovov izberite enega in napišite esej, ki naj bo dolg najmanj 600 besed. Bodite pozorni na **analizo ključnih pojmov** (in na problematizacijo njihove samoumevnosti) ter na razlago in **argumentacijo stališč**, ki jih boste v eseju predstavili. Pri razlagi in utemeljevanju uporabite **konkretne primere**, oprite pa se seveda na **filozofske perspektive**, ki ste jih obravnavali na pripravah. V eseju obravnavajte **vsaj dva pogleda** na dani problem. Pri tem se od zdravorazumskega načina, ki niza različna mnenja, poskusite dvigniti do filozofskega premisleka o **temeljnih posameznega pogleda**.

VPRAŠANJE STVARNOSTI

1. Razpravljajte o trditvi: Substanca ni niti ena niti nista dve, temveč jih je mnogo.
2. Razpravljajte o trditvi: Svoji svobodi se ne moremo izogniti, lahko pa se slepimo, da so naša dejanja podobna dogodkom v svetu in so potemtakem determinirana.
3. Razpravljajte o trditvi: Svet se nenehno spreminja, zato z jezikom ne moremo ustrezno govoriti o njem.

VPRAŠANJE SPOZNAVANJA

4. Razpravljajte o trditvi: Empirizem neizogibno vodi v skepticizem.
5. Razpravljajte o trditvi: Resnica ni samo ena, temveč jih je mnogo.
6. Razpravljajte o trditvi: Znanost temelji predvsem na čutnem izkustvu, filozofija pa predvsem na razumskem premisleku, zato znanost in filozofija nimata veliko skupnega.

VPRAŠANJE MORALE

7. Razpravljajte o trditvi: Moralni sistemi, ki izhajajo iz altruizma, so nesmiselni, ker je človek po svoji naravi egoist.
8. Razpravljajte o trditvi: Nobena še tako majhna družbena skupina ne more obstati brez morale, saj je ta za obstoj družbe nujno potrebna.
9. Razpravljajte o trditvi: Laž, ki nikomur ne škodi, a nam pomaga do dobrega dejanja, je moralno dopustna.

POSAMEZNIK IN SKUPNOST

10. Razpravljajte o trditvi: Razlikovanje med legitimnostjo in legalnostjo oblasti je nesmiselno, ker je temelj oblasti moč.
11. Razpravljajte o trditvi: Svoboda je nujno omejena, drugače je svoboden eden ali pa jih je svobodnih nekaj, demokracija pa zahteva, da smo svobodni vsi.
12. Razpravljajte o trditvi: Pravičnost je povezana z enakostjo, vendar ne moremo reči, da je pravičnost isto kakor enakost.

FILOZOFIJA RELIGIJE

13. Razpravljajte o trditvi: Če je svet božji proizvod, lahko iz narave sveta sklepamo o naravi Boga. Ker svet ni popoln, tudi Bog ne more biti.
14. Razpravljajte o trditvi: Boga ne moremo dokazati z razumom, dokazuje pa nam ga doživljanje svetega.
15. Razpravljajte o trditvi: Religije dajejo zelo različne napotke o tem, kaj je moralno, zato splošno veljavna morala ne more temeljiti na religiji.

Prazna stran

Prazna stran